

POTUJEM V PRETEKLOST 7: delovni zvezek (rešitve)

1 PRAZGODOVINA

Uvodna naloga

- Individualni odgovor.
- Prazgodovinski človek je najprej uporabljal orožje iz naravnih materialov; iz kamna in lesa. To je uporabljal zato, ker mu je bilo na voljo.
- Takih pripomočkov, kot jih je uporabljal prazgodovinski človek, danes več ne uporabljamo. Uporabljamo pa podobno orodje, le da je bolj sodobno.

Pojav sodobnega človeka

1.

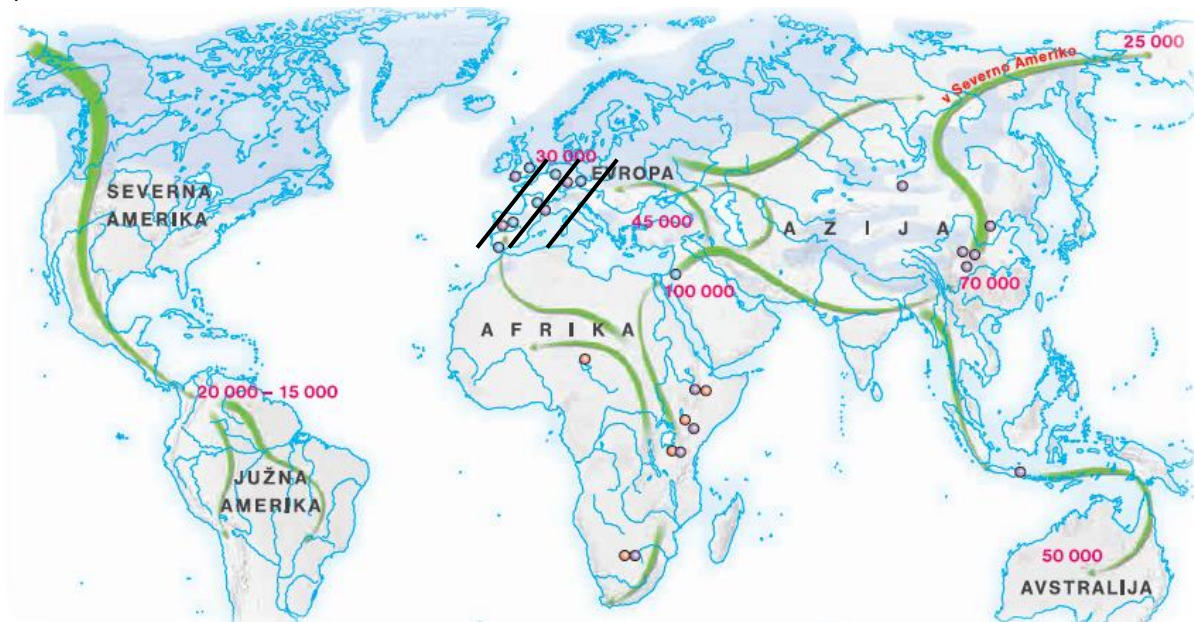
	avstralopitek	misleči človek – Homo sapiens	neandertalec	sodobni človek - kromanjonec
čas	pred 4 milijoni let	pred 400.000 leti	pred 200.000 leti	pred 40.000 leti
prostor naselitve	Afrika	Afrika, nato vse celine	Evropa, zahodna Azija	ves svet

2.

a) Na ostankih kosti so znanstveniki našli vidne poškodbe sklepov, iz česar sklepamo, da so taki ljudje lahko preživel le s stalno oskrbo tovarišev.

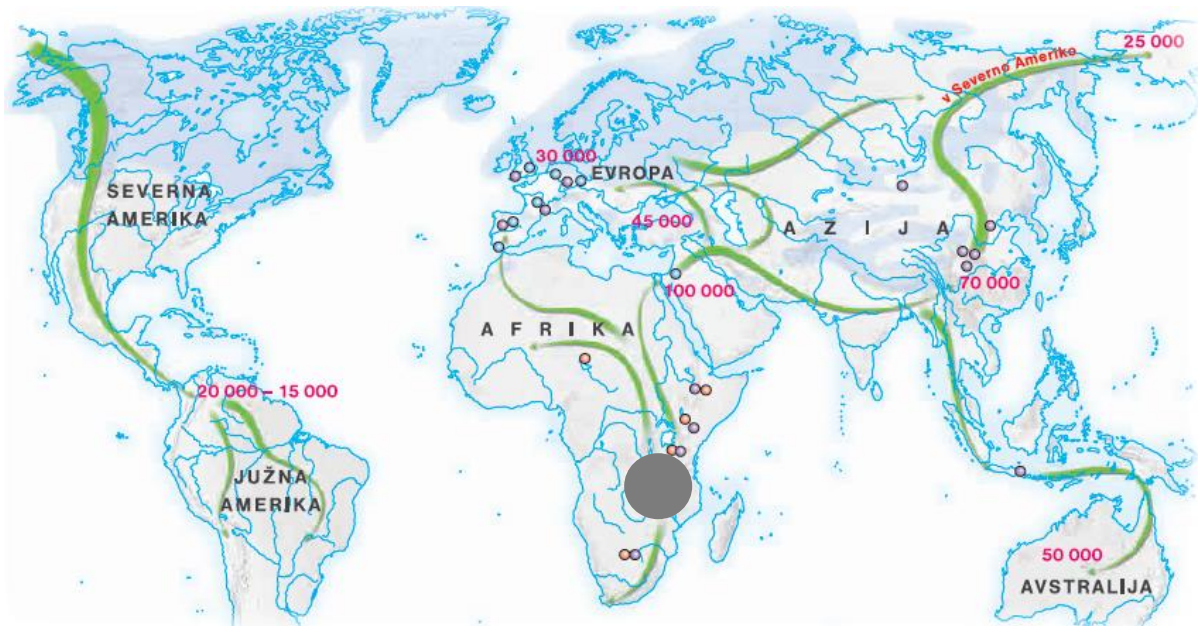
b) Družba neandertalcev je imela dobro razvito duhovno življenje. Skrbeli so za usodo svoje duše ter za svoje bolne in ostarele.

c)

3.

a)

b) Najprej: Afriko

Najkasneje: Južno Ameriko

c) 380.000 let

4.

Kromanjonci so živeli v večjih skupinah. Bili so izkušeni lovci, delovali so premišljeno in načrtno. Znali so izdelovati tudi zahtevnejše orožje, npr. puščice, šivanke ...

»OREHEK«

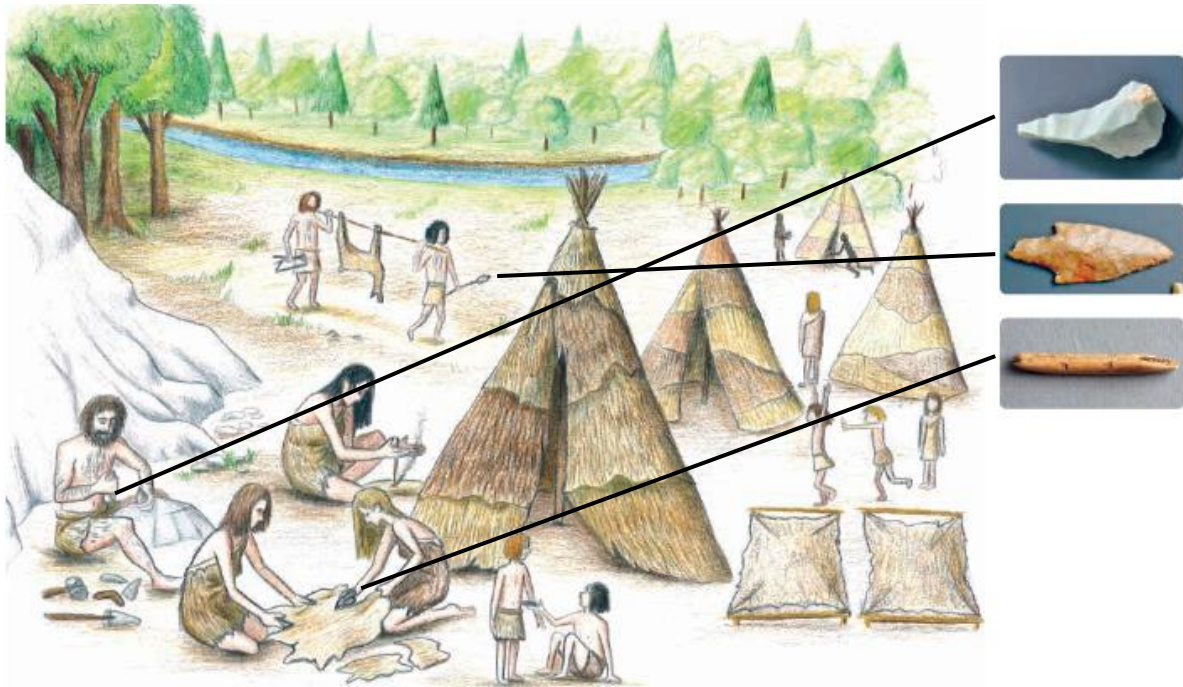
Piščal iz Divjih bab nam priča o globoko razvitem duhovnem življenju neandertalcev. Razvili so že smisel za glasbo in druženje.

Življenje v kameni dobi

1.

a) Preživljali so se z lovom, nabiralništvom in ostanki živali, ki so jih ubili veliki plenilci.

b)

c) Prebivali so v začasnih bivališčih, jamskih previsih ali šotorih. Bivališča so bila preprosta, grajena iz lesa in kož.

č) Moški so bili lovci, ženske pa so nabirale sadeže, koreninice in zeli, pripravljale hrano in skrbele za otroke.

2. Iz materialov, ki so jih našli v naravi, kot so kamenje, les in kosti.

3. Za gretje ob mrzlih dneh, za pripravo hrane, osvetljeval je prostor ter varoval ljudi pred divjimi živalmi.

4.

a) Poljedelstvo.

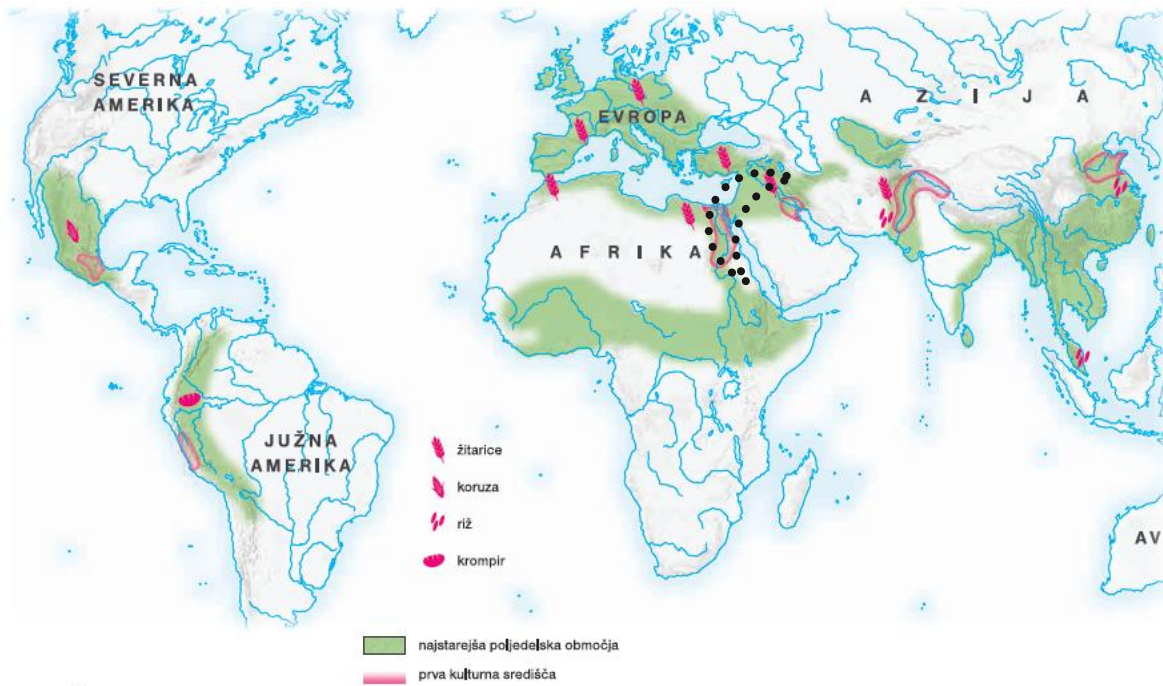
b)

kulturna rastlina	celina	del rodovitnega polmesca
žitarice	Afrika, Evropa, Azija	DA
koruza	Severna Amerika	NE
riž	Azija	NE
krompir	Južna Amerika	NE

c) Območje je bilo zaradi rodovitne zemlje, veliko vode in toplega podnebja zelo rodovito, po obliki pa območje spominja na polmesec – od tu tako ime.

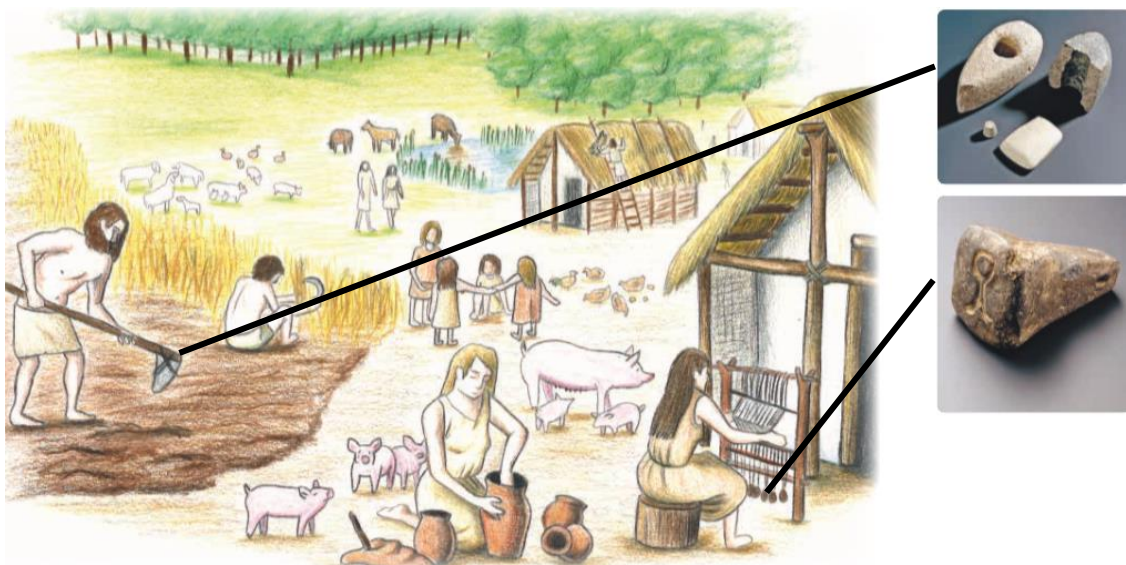
č)

5. a) V mlajši kameni dobi so nastale prve vasi s preprostimi kočami. Grajene so bile iz lesa, kamna in blata ter krite s slamo.

b)

c)

Ljudje so postali poljedelci in živinorejci. Udomačili so živali. Živino so redili za meso, kožo, dlako ter za pomoč pri delu. Na poljih so gojili kulturne rastline za prehrano ljudi in živali.

č) Ženske so skrbele za otroke in svoje družine, izdelovale posode, tkale in skrbele za red; moški pa so obdelovali polja in skrbeli za živino.

d) Lončarstvo, tkalstvo, tesarstvo.

6.

								1	H	O	R	D	E						
	2	R	O	D	O	V	I	T	N	I	P	O	L	M	E	S	E	C	
3	K	U	L	T	U	R	N	O	S	R	E	D	I	Š	Č	E			
										4	O	G	E	N	J				
5	N	E	O	L	I	T	S	K	A	R	E	V	O	L	U	C	I	J	A

6 S T A L N A N A S E L I T E V

Pojasnilo pojma: Rodovi so bile skupnosti ljudi, ki so se oblikovale s stalno naselitvijo in so temeljile na krvnem sorodstvu. Zanje je bila značilna skupna lastnina.

»OREHEK«

Udomačil je živali, začel gojiti kulturne rastline, razvile so se prve obrti, napredovala je gradnja, iznašli so ogenj in številne nove pripomočke, s katerimi so si olajšali delo ...

Življenje v dobi kovin

1. Bakrena doba (3.500 pr. Kr.–2.300 pr. Kr.), bronasta doba (2.300 pr. Kr.–800 pr. Kr.), železna doba (800 pr. Kr.–300 pr. Kr.).

2. a)

	Poimenuj poklic na sliki	Poimenuj obrt na sliki	Navedi ali nariši en izdelek, ki je nastal pri tej obrti
	kovač	kovaštvo	orodje in orožje
	livar	livarstvo	posode

b) Nastala so na jezerskih in močvirnatih predelih. V močvirnato dno so zabili debele kole, ki so bili temelj za lesene hiše.

3. Učenec nariše keltskega vojaka po svoji predstavi.

4. a) Ljudje so svoj pridelek ali izdelek zamenjali za drugega.

b) Ljudje so izdelke in pridelke, ki jih niso mogli pridelati oz. izdelati doma, kupili z kovanim denarjem.

c) Slika na desni predstavlja menjavo BLAGO ZA DENAR.

»OREHEK«

Orožje na levi je iz starejše kamene dobe, orožje na desni pa iz bronaste dobe.

Kamnita puščična ost je obdelan kamen, bronasto orožje pa je že rezultat veliko naprednejšega znanja. Izdelava je veliko bolj zahtevna in zahteva veliko več znanja in veščin.

Dosežki v umetnosti in duhovni svet

1. Prvi umetniki so ustvarjali podobe, ki so jih obkrožale v vsakdanjem življenju. Upodabljali so vsakodnevne prizore, živali, naravne pojave ... Umetnine so bile preproste in nazorne. Uporabljali so materiale, ki so jih našli v naravi. Prikazovali so podobe, ki so bile pomembne v njihovem življenju.
2. Majhni kipci žensk so predstavljali plodnost. Pričajo nam o tedanjem čaščenju narave in njene plodnosti.
3. Na tolčeni pločevini so prikazani slavnosti prizori iz življenja višjega sloja. Z njihovo pomočjo vemo, kako je živel višji sloj v železni dobi na Slovenskem.
4. a) Da bi lažje razumeli svet okoli sebe.
b) Verovali so v nadnaravne sile, s pomočjo katerih so si razlagali naravne pojave v vsakdanjem življenju. Verovali so tudi v duhove živali – za dober ulov so se želeli povezati z njimi.

Utrjujem svoje znanje

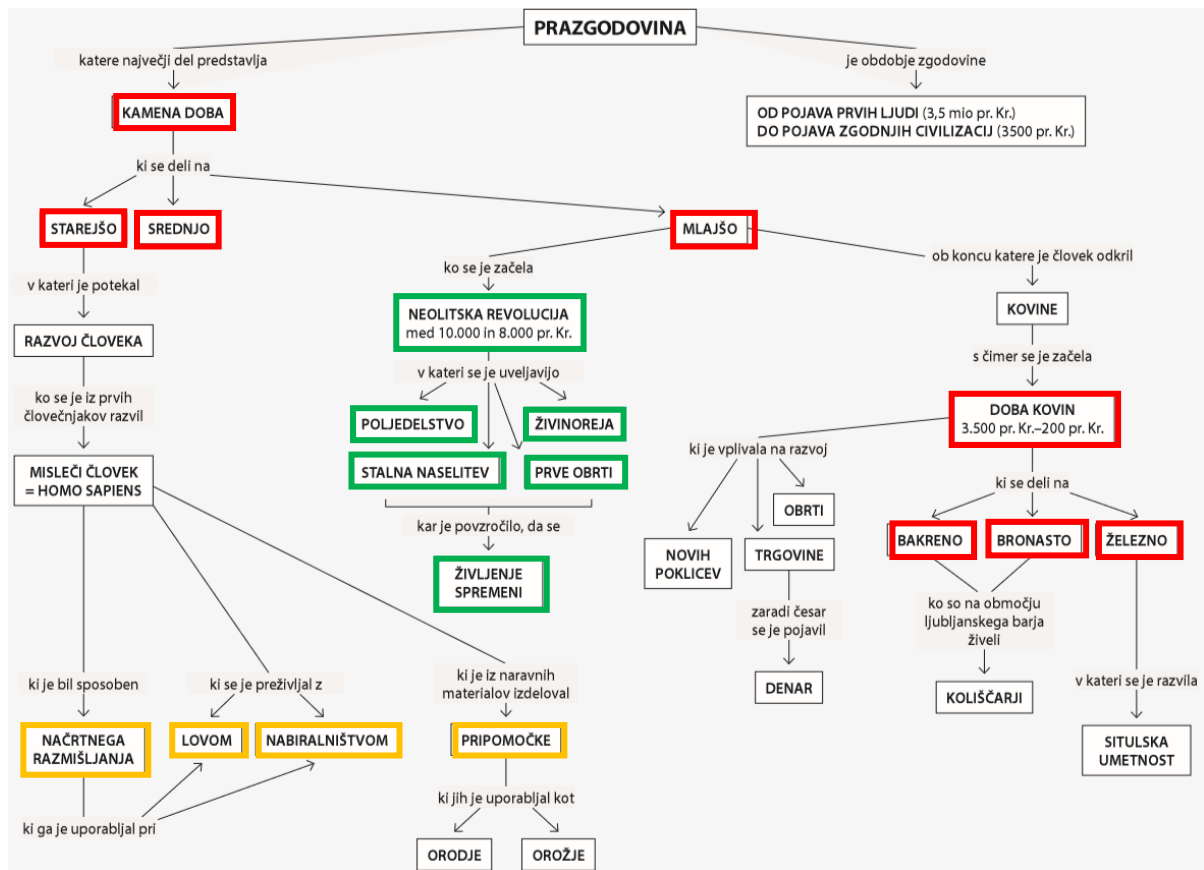
PONOVIM

1. Človek je z razvojem oblikoval vedno bolj pokončno držo. Postajal je vse manj poraščen in vedno višji. Povečala se mu je prostornina možganov. Hkrati s telesnim razvojem je človek razvijal tudi svoje spretnosti.
2. Živeli so v večjih skupinah. Bili so izkušeni lovci, delovali so premišljeno in načrtno. Izpopolnili so orodje in orožje. Znali so izdelovati tudi zahtevnejše orodje, kot je npr. šivanka.
3. Kmetijstvo se je najprej razvilo na območju med Perzijskem zalivom in Sredozemskim morjem, ki ga imenujemo »rodovitni polmesec«. Razvilo se je tudi ob vodnih virih drugih civilizacij. V Evropi, Afriki in zahodni Aziji so gojili pšenico, v vzhodni Aziji so gojili riž, v Severni Ameriki koruzo, v Južni Ameriki pa krompir.
4. Oblikovali so se rodovi, ki so bili med seboj krvno povezani. Pojavila so se kulturna središča. Počasi so nastale prve organizirane družbe.
5. Ljudje so se še vedno preživljali z živinorejo in poljedelstvom. Pojavili so se številni novi poklici, kot so bili rudarji, livarji, kovači, drvarji ... Izdelovali so vedno boljše pripomočke, s katerimi so si lajšali vsakodnevna opravila. Pojavila sta se trgovina in denar. Napredek je bil opazen tudi v gradnji bivališč, ki so postajala vse bolj trdna.
6. V dobi kovin so nastala bivališča različnih oblik in velikosti, prilagojena zahtevam naravnega okolja. Na jezerskih in močvirnatih predelih so nastala koliščarska naselja. Na vzpetinah so nastala utrjena naselja, imenovana gradišča, ki so bila obdana z obrambnim nasipom ali jarkom.

RAZUMEM ČASOVNI TRAK

- a) 56. tisočletje pr. Kr., 560. stoletje pr. Kr.
- b) Zgodovinske dobe: mlajša kamena doba, bakrena doba, bronasta doba.
Časovni okvir: 5.000–2.000 pr. Kr.
- c) Starejša kamena doba je bila veliko daljša kot ostale zgodovinske dobe.

NAUČIL SEM SE

č)

- V starejši kameni dobi je potekal razvoj človeka, ko se je iz prvih človečnjakov razvil misleči človek, ki je bil sposoben načrtnega razmišljanja, ki ga je uporabljal pri lovu in nabiralništvu.
- V mlajši kameni dobi se je začela neolitska revolucija, v kateri se je uveljavilo poljedelstvo, živinoreja, stalna naselitev in prve obrti, kar je povzročilo, da se življenje spremeni.
- Ob koncu mlajše kamene dobe je človek odkril kovine, s čimer se je začela doba kovin, ki je vplivala na razvoj novih poklicev, trgovine in obrti.